

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก ตามสถานการณ์ของโลกที่ได้เปลี่ยนแปลงไป ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี การพัฒนาเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้โครงสร้างทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ขาดพลังและขาดความสมดุลในการพัฒนา สถาบันหลักทางสังคมหลายสถาบันเกิดความอ่อนแอ เป็นช่องว่างทำให้ปัญหาเสพติดแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ปัญหาเสพติดในประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงขยายตัวมากขึ้น เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีเช่นกัน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด ตั้งแต่ นายทุน ผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้นำเข้า และส่งออกยาเสพติด ได้อาศัยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว นำยาเสพติด เข้ามาเผยแพร่ในหมู่ประชากรในแต่ละกลุ่ม ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ

ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง ซึ่งนำไปสู่ปัญหาด้านสังคม ต่างคนต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด และชวนชวายเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม มีการย้ายถิ่นฐานกันอย่างมากมาย เพื่อเข้าไปสู่แหล่งที่มีการจ้างแรงงาน เช่น ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งมีแหล่งอุตสาหกรรม มีการจ้างแรงงานจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาตามมามากมายในบริเวณที่มีผู้อพยพเข้าไปอยู่ร่วมกันจำนวนมากเช่นกัน ตั้งแต่ปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ จนถึงปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ที่รุนแรงขึ้น และที่สำคัญคือปัญหาเสพติดที่แพร่ระบาดอย่างรุนแรงในกลุ่มแรงงาน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ รักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน ตามแผนกรมตำรวจ แม่บท ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2540 – 2544) เป็นแผนที่กำหนดขึ้นตามภารกิจหลักของกรมตำรวจ ซึ่งจะเน้นงานที่มีความสำคัญ และกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนที่กรมตำรวจต้องสนใจเป็นพิเศษ โดยจะประกอบด้วยแผนด้านต่าง ๆ 8 ด้าน ซึ่งแผนด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็น 1 ใน 8 แผนที่สำคัญ

จากแผนแม่บทดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากรมตำรวจได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นอย่างมาก ซึ่งปัจจุบันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยเป็นไปอย่างรวดเร็วและเข้าสู่ทุกวงการรวมถึงสถานศึกษาแม้กระทั่งในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งจากการประมาณจำนวนผู้ใช้สารเสพติด พบว่าในปัจจุบันมีผู้ใช้ยาเสพติดประมาณ 3,000,000 คน อายุเฉลี่ย ประมาณ 17 ปี และเป็นผู้ติดยาเสพติดประมาณ 1,000,000 คน ซึ่งอยู่ในกลุ่มของเยาวชน ทำให้มีปัญหาในการป้องกันปราบปรามหลายประการ

ปัญหายาเสพติดในประเทศไทย ที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วที่สุดในช่วงระยะเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมาคือยาบ้า ซึ่งมีการขยายตัวทั้งในด้านการผลิต การค้า และการแพร่ระบาด การผลิตยาบ้าทั้งในลักษณะการผลิตหัวเชื้อและการผลิตอัดเม็ด เริ่มขยายตัวไปสู่จังหวัดต่าง ๆ หลายจังหวัด ทำให้มีการกระจายกรรมวิธีการผลิตยาบ้าไปสู่กลุ่มผู้ผลิตใหม่ ๆ มากยิ่งขึ้น ขบวนการชนกลุ่มน้อยที่เคยมีบทบาทสำคัญในการผลิตและค้าเฮโรอีน เริ่มหันมาผลิตและค้ายาบ้า ซึ่งชี้ให้เห็นว่าหากไม่มีการแก้ไขสถานการณ์โดยรวดเร็ว ในอนาคตการผลิตยาบ้าและค้ายาบ้า อาจเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอย่างรุนแรง หลายจังหวัดเริ่มกลายเป็นพื้นที่ค้ายาบ้าและเป็นศูนย์กลางในการจำหน่ายยาบ้ากระจายไปยังจังหวัดใกล้เคียง ผลประโยชน์จำนวนมหาศาลทำให้เกิดกลุ่มอิทธิพลมีเครือข่ายที่เข้มแข็ง ยากต่อการปราบปราม และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในทุกภาคของประเทศ และระดับการแพร่ระบาดรุนแรงกว่ายาเสพติดทุกประเภท ซึ่งนอกจากประชากรผู้ใช้แรงงานซึ่งเป็นฐานสำคัญของผู้เสพยาบ้าแล้ว ปัจจุบัน การแพร่ระบาดของยาบ้าได้ขยายตัวไปสู่กลุ่มเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา

จากปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดดังกล่าว โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของยาบ้าในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก คือจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง การแพร่ระบาดของยาเสพติดก็ระบาดอย่างรุนแรง จนกระทั่งเข้าไปสู่สถานศึกษา เช่นเดียวกัน การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจก็มีปัญหาหลายประการ เช่น ในด้านการจัดระบบสายตรวจของสถานีตำรวจภูธร จะมีปัญหาในเรื่องกำลังพล ยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน จะมีปัญหาในเรื่องการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดของชุมชน และการให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชน จะมีปัญหาในเรื่องระยะเวลาในการแจ้งข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้กับสถานีตำรวจภูธร ซึ่งมักจะล่าช้าทำให้เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในด้านการสืบสวนจับกุม จะมีปัญหาในเรื่องของกำลังพลที่มีประสิทธิภาพ วัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย การสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา ตลอดจนขวัญ

และกำลังใจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ในด้านการสอบสวน จะมีปัญหาในเรื่องของการให้ความร่วมมือของประชาชนในการเป็นพยาน กำลังพลที่มีความรู้ความสามารถในการสอบสวนคดียาเสพติด เป็นต้น

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินการและแนวทางการแก้ปัญหาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจ ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจภูธรในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ตามความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจ จำแนกตามชั้นยศ และจังหวัด
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ระหว่างความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร กับข้าราชการตำรวจชั้นประทวน
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ระหว่างความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจ ซึ่งปฏิบัติงานในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และ ระยอง
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจ

คำถามในการวิจัย

1. ปัญหาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจภูธรในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามชั้นยศ และจังหวัดที่ปฏิบัติงานอยู่ในระดับใด
2. ปัญหาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ระหว่างความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน กับข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร แตกต่างกันหรือไม่
3. ปัญหาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ระหว่างความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และ ระยอง แตกต่างกันหรือไม่
4. ข้อเสนอแนะการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจ มีอะไรบ้าง

สมมติฐานของการวิจัย

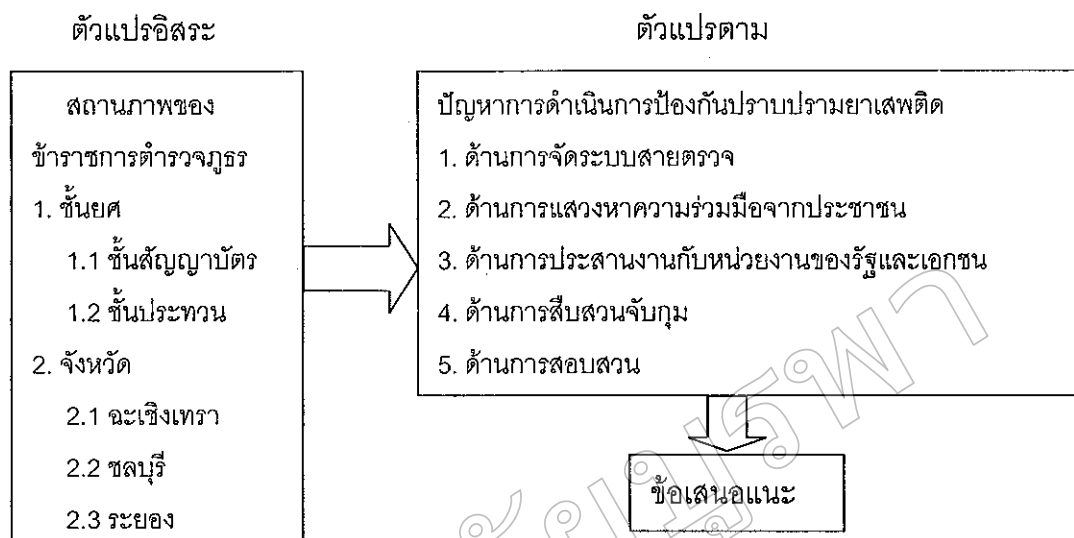
1. ปัญหาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ระหว่างความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน กับข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร แตกต่างกัน
2. ปัญหาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ระหว่างความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และ ระยอง แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ อาจเป็นข้อมูลสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกระดับชั้น ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอาจเป็นข้อมูลสำหรับสถานีตำรวจในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก รวมทั้งตำรวจภูธรจังหวัดและตำรวจภูธรภาค 2 ใช้ในการวางแผนเพื่อปราบปรามยาเสพติด ในเขตรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบความคิดของการวิจัย

การศึกษานี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ของข้าราชการตำรวจตามบทบาทหน้าที่ของตำรวจ 5 ด้าน คือ ด้านการจัดระบบสายตรวจ ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ด้านการสืบสวนจับกุม และด้านการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐาน โดยศึกษากับข้าราชการตำรวจซึ่งจำแนกตามชั้นยศ และจังหวัดที่ปฏิบัติงาน เป็นตัวแปรในการวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบความคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

สาระการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในงานป้องกันปราบปราม ใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดระบบสายตรวจ ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ด้านการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน ด้านการสืบสวนจับกุม และด้านการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐาน (กรมตำรวจ, 2536, หน้า 21-27)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประกอบด้วยข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานในสถานีตำรวจภูธร ซึ่งปฏิบัติงานในสถานีตำรวจในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง จำนวน 2,360 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยข้าราชการตำรวจ จำนวน 450 คน ตามขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607 - 609) และดำเนินการสุ่มด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามระดับชั้นยศของข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานในแต่ละจังหวัด

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วยสถานภาพของข้าราชการตำรวจ ดังนี้

3.1.1 ชั้นยศ จำแนกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

3.1.1.1 ชั้นสัญญาบัตร

3.1.1.2 ชั้นประทวน

3.1.2 จังหวัด จำแนกเป็น 3 จังหวัด ดังนี้

3.1.2.1 ฉะเชิงเทรา

3.1.2.2 ชลบุรี

3.1.2.3 ระยอง

3.2 ตัวแปรตาม ประกอบด้วย ปัญหาและข้อเสนอแนะการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด 5 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านการจัดระบบสายตรวจ

3.2.2 ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน

3.2.3 ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน

3.3.4 ด้านการสืบสวนจับกุม

3.3.5 ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาการป้องกันปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจภูธร หมายถึง อุปสรรคข้อขัดข้องในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งในวิจัยนี้ศึกษาได้จากความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจ ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก และจำแนกปัญหาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ออกเป็น 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการจัดระบบสายตรวจ หมายถึง อุปสรรคข้อขัดข้องเกี่ยวกับการจัดกำลังพล วัสดุอุปกรณ์ ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจภูธร

1.2 ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน หมายถึง อุปสรรคข้อขัดข้องในการหาข้อมูลผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากประชาชนของข้าราชการตำรวจ ความสัมพันธ์อันดีของประชาชนกับข้าราชการตำรวจ

1.3 ด้านการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน หมายถึง อุปสรรคข้อขัดข้องเกี่ยวกับการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ของข้าราชการตำรวจ เช่น กองบัตรประชาชน กองพิสูจน์หลักฐาน โรงพยาบาล องค์การโทรศัพท์

1.4 ด้านการสืบสวน หมายถึง อุปสรรคข้อขัดข้องในการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำผิดของผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ของข้าราชการตำรวจภูธร

1.5 ด้านการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐาน หมายถึง อุปสรรคข้อขัดข้องของข้าราชการตำรวจ ในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิด มาฟ้องลงโทษ

2. ข้อเสนอแนะการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจ หมายถึง แนวทางหรือข้อคิดเห็นของข้าราชการตำรวจ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแต่ละด้าน ซึ่งในวิจัยนี้ ศึกษาได้จากความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจ

3. ข้าราชการตำรวจ หมายถึง บุคคลที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดตามกฎหมายในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งในวิจัยนี้จำแนกสถานภาพของข้าราชการตำรวจ เพื่อเป็นตัวแปรในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ดังนี้

3.1 ขั้นยศ หมายถึง ระดับชั้นยศของข้าราชการตำรวจ ซึ่งจำแนกตามพระราชบัญญัติข้าราชการตำรวจ พ.ศ.2521 ซึ่งในวิจัยนี้จำแนกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

3.1.1 ขั้นสัญญาบัตร หมายถึง ข้าราชการตำรวจที่มียศตั้งแต่ ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

3.1.2 ขั้นประทวน หมายถึง ข้าราชการตำรวจที่มียศตั้งแต่ สิบตำรวจตรีถึงนายดาบตำรวจ

3.2 จังหวัด หมายถึง พื้นที่ซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานีตำรวจ ที่ข้าราชการตำรวจปฏิบัติงาน ซึ่งในวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะในจังหวัดที่เป็นเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก อันประกอบด้วยจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และ ระยอง

4. เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก หมายถึงบริเวณพื้นที่ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง